

LI Č A J L D
MĚSTO
ZLOČINA

prevela
Branislava Radević-Stojiljković

■ Laguna ■

Naslov originala

Lee Child
KILLING FLOOR

Copyright © 1997 Lee Child

Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

Prevodilac zahvaljuje za pomoć Petru Trbojeviću, stručnjaku za automobile i ljubitelju trilera.

Moj agent je Darli Anderson u Londonu; moji urednici su Dejvid Hajfil u Njujorku i Merijen Velmans u Londonu. Naporno su radili da bi se ovaj pisac probio. Ova knjiga je posvećena njima troma, sa zahvalnošću za njihove napore, koji su prevazišli granice dužnosti.

CV DŽEKA RIČERA:

Ime:

Džek Ričer
(srednje ime nema)

Nacionalnost:

SAD

Osnovne telesne odlike:

visina 195 cm
težina 99–113 kg
obim grudi 127 cm

Veličina odeće:

gornji deo 3XLT
unutrašnja dužina nogavice 95 cm

Obrazovanje:

Škole vojnih baza vojske SAD
u Evropi i na Dalekom istoku;
Vojna akademija Vest Point

Služio:

Trinaest godina u vojnoj polici-
ji vojske SAD; 1990. godine s čina
majora degradiran u čin kapeta-
na, 1997. godine, s činom majora
otpušten iz službe

Odlikovanja:

Najvišeg reda:
Orden srebrne zvezde, Odliko-
vanje najvišeg reda za službu u
odbrambenim snagama, Legija
zaslužnih
Srednjeg reda:
Vojničko odlikovanje, Orden bron-
zane zvezde, Odličje purpurnog srca
Nižeg reda:
„gvozdeni opiljak“

Majka:

Žozefin Mutije Ričer
rođ. 1930. u Francuskoj, umrla 1990.

Otac:

Mornarički oficir vojske SAD,
služio u Koreji i Vijetnamu

Brat:

Džo, rođ. 1958, umro 1997; pet
godina u vojnoj obaveštajnoj
službi vojske SAD; služba u Mini-
starstvu finansija, odeljenje držav-
nog trezora

Poslednja poznata adresa:

Nepoznata

Šta nema:

Vozačku dozvolu; federalne povla-
stice; račune za porez; nikoga ko
od njega zavisi i kog izdržava

MESTO ZLOČINA

Jedan

Uhapšen sam u *Inovom vagon-restoranu*. U dvanaest sati. Jeo sam kajganu i pio kafu. Kasni doručak, ne ručak. Bio sam mokar i umoran posle dugog pešačenja po jakoj kiši. Sve od autoputa pa do ruba grada.

Kola za ručavanje su bila mala ali svetla i čista. Potpuno nova, napravljena da liče na preuređeni železnički vagon-restoran. Uzana, s dugačkim šankom za ručavanje s jedne strane i kuhinjom spolja nabudženom. Separei su se nizali duž suprotnog zida, s ulaznim vratima na mestu gde bi trebalo da bude središnji kupe.

Bio sam u separeu pored prozora i čitao nečije ostavljene novine, o kampanji za predsednika za kog nisam glasao poslednji put i za koga neću glasati ni ovaj put. Napolju je kiša bila prestala, ali je staklo još bilo poprskano blistavim kapima. Video sam kako se policijska kola zaustavljaju na šljunku parkirališta. Vozili su brzo, šljunak je zakrckao kad su se zaustavili. Sa uključenim svetlima koja su bleskala i treperila. Crvena i plava svetlost u kišnim kapima na mom prozoru. Vrata su se naglo otvorila, policajci su iskočili. Po dvojica iz svakih kola, s oružjem na gotovs. Dva revolvera, dve puške. Ozbiljno. Jedan revolver i jedna puška odjurili su pozadi. Preostala dvojica su jurnula na vrata.

Samo sam sedeo i posmatrao ih. Znao sam ko je sve u restoranu. Kuvarica pozadi. Dve konobarice. Dva starca. I ja. Ova operacija je namenjena meni. U gradu sam manje od pola sata. Ostalih petoro

su ovde najverovatnije čitavog života. Svaki problem s bilo kim od njih rešio bi stidljivi vodnik što ulazi u kola vukući noge. Pomirljivog držanja. Koji bi im nešto promumlao. Zamolio bi ih da pođu s njim dole do stanice. Znači, teško naoružanje i jurnjava nisu zbog njih. Nego zbog mene. Ubacio sam kajganu u usta i gurnuo petaka pod tanjir. Presavio sam ostavljene novine na četvoro i gurnuo ih u džep mantila. Držeći ruke iznad stola, iskapió sam šolju.

Momak s revolverom je ostao na vratima. Čučnuo je i uperio pištolj držeći ga obema rukama. Meni u glavu. Momak s puškom je prišao bliže. Vitki momci u kondiciji. Čisti i uredni. Pokreti iz udžbenika. Revolver na vratima je mogao s velikom preciznošću da pokrije celu prostoriju. A puška je iz blizine mogla da me raznese svuda po prozoru. Bilo koji drugi raspored bio bi pogrešan. U borbi izbliza revolver bi mogao da promaši, a puška bi izdaleka mogla da ubije kako mene tako i pozornika koji hapsi i starca u zadnjem separeu. Do sada su sve uradili kako treba. U to nema sumnje. Bili su u prednosti. Ni u to nema sumnje. Ja sam u tesnom separeu bio uhvaćen u zamku. Previše stešnjen da bih išta preduzeo. Raširio sam ruke i položio ih na sto. Pozornik s puškom mi se približio.

„Ne mrdaj! Policija!“, zaurao je.

Vikao je koliko god je mogao. Izbacujući svoju napetost i pokušavajući da me uplaši. Potezi iz udžbenika. Mnogo buke i besa da omekša metu. Podigao sam ruke. Momak s revolverom je krenuo od vrata. Momak s puškom se približio. Preblizu. Ovo im je prva greška. Da moram, mogao bih da odgurnem puščanu cev i silom je podignem nagore. Pucanj u tavanicu, možda, i udarac laktom u pozornikovo lice, pa bi puška bila moja. Onaj s revolverom je suzio ugao, ne bi rizikovao da pogodi partnera. Moglo bi se završiti loše po njih. Ali ja sam samo sedeo, podignutih ruku. Momak s puškom je još urlao i skakao.

„Napolje! Na pod!“, vikao je.

Polako sam se izvukao iz separea i pružio ručne zglobove policajcu s revolverom. Neću leći na pod. Ne ovim seoskim dečacima. Ni kad bi doveli ovamo čitavu svoju policijsku stanicu sve sa hau-bicama.

Momak s revolverom je bio vodnik. Bio je veoma sabran. Onaj s puškom me je držao na nišanu dok je vodnik stavljao revolver u futrolu, otkopčavao lisice s pojasa i zatvarao ih oko mojih ruku. Ekipa otpozadi došla je iz kuhinje. Obišli su šank. Zauzeli položaj iza mene. Pretražili su me pipanjem. Podrobno. Video sam kako vodnik prima k znanju njihovo odmahivanje glavom. Nema oružja.

Momci iz pojačanja su me uhvatili za laktove. Onaj je još držao uperenu pušku. Istupio je vodnik. Nabijen, atletski građen belac. Gibak i preplanuo. Mojih godina. Na plastičnoj pločici iznad džepa na grudima pisalo je: Bejker. Podigao je pogled ka meni.

„Uhapšeni ste zbog ubistva“, reče. „Imate prava da ćutite. Sve što kažete može biti upotrebljeno kao dokaz protiv vas. Imate pravo na to da vas zastupa advokat. Ako niste u mogućnosti da angažujete pravozastupnika, obezbediću vam ga besplatno država Džordžija.“

Bila je to lepa izvedba Mirande.* Govorio je jasno. Nije čitao s kartice. Govorio je kao da zna šta to znači i zašto je toliko važno. I za njega i za mene. Nisam odgovorio.

„Da li shvatate svoja prava?“, ponovo je rekao.

A ja ponovo nisam odgovorio. Iz dugog iskustva sam naučio kako je najbolje apsolutno ćutanje. Reci nešto i mogu te pogrešno čuti. Pogrešno razumeti. Pogrešno protumačiti. Pa te to može osuditi. Može te ubiti. Ćutanje uznemirava policajca koji hapsi. On mora da ti saopšti kako je ćutanje tvoje pravo, ali mrzi kad to pravo i iskoristiš. Hapsili su me zbog ubistva. Ali ništa nisam rekao.

„Shvatate li svoja prava?“, ponovo me je upitao momak po imenu Bejker. „Govorite li engleski?“

Bio je miran. Ništa nisam rekao. On je ostao miran. Posedovao je onu mirnoću čoveka za kog je trenutak opasnosti prošao. Jednostavno će me odvesti u policijsku stanicu, a onda ću postati problem nekog drugog. Pogledom je prešao preko svojih kolega, policajaca oko sebe.

* Zakon koji je dobio ime po čuvenom istoimenom sudskom slučaju, a po kojem je prilikom hapšenja obavezno pročitati ili saopštiti uhapšenom njegova prava. (Prim. prev.)

„Okej, zabeležite da ništa nije rekao“, progundao je. „Hajdemo.“

Poveli su me prema vratima. Na vratima smo se svrstali u kolonu po jedan. Prvo Bejker. Onda momak s puškom, koračajući unazad, s velikom crnom puščanom cevi i dalje uperenom u mene. Na njegovoj pločici s imenom pisalo je: Stivenson. I on je bio belac, srednje visine, solidne građe. Njegovo oružje je izgledalo kao odvodna cev. Uperena u moju utrobu. Iza mene su išli momci koji su ih pokrivali. Gurnut sam kroz vrata, rukom u leđa.

Napolju, na parkiralištu, vrućina je postajala sve jača. Mora da je padala kiša cele noći i najvećim delom prepodneva. Sad je sunce pržilo i tlo se isparavalo. Ovo mesto je obično prašnjavo i vruće. Danas se pušilo i odisalo onim divnim, opojnim mirisom dobro pokvašenih pločnika na vrelom podnevnom suncu. Stajao sam lica podignutog ka suncu i udisao dok su se policajci preraspoređivali. Pored svakog lakta po jedan dok smo prelazili kratko rastojanje do patrolnih kola. Stivenson i dalje na gotovs. Kod prvih kola je odskočio jedan korak unazad dok je Bejker otvarao zadnja vrata. Pognuli su mi glavu. Gurnut sam u kola urednim kontaktom „bok o bok“ policajca koji me je vodio s leve strane. Valjani pokreti. U gradu ovako dalekom od svega to je svakako više proizvod upornog treninga nego bogatog iskustva.

Pozadi u kolima bio sam sâm. Debela staklena pregrada delila je prostor. Prednja vrata su još bila otvorena. Ušli su Bejker i Stivenson. Vozio je Bejker. Stivenson je bio iskrenut na sedištu neprestano motreći na mene. Niko nije govorio. Druga kola su išla za nama. Kola su bila nova. Tiha i ugodna vožnja. Unutra čisto i sveže. Bez tragova očajnih i jadnih ljudi koje su vozili kud i mene sada.

Pogledao sam kroz prozor. Džordžija. Video sam plodnu zemlju. Tešku, vlažnu crvenu zemlju. Veoma dugačke i ravne redove niskog grmlja na poljima. Možda kikiriki. Usevi prehrambenih kultura, dragoceni uzgajivaču. Ili vlasniku. Da li ljudi ovde poseduju svoju zemlju? Ili je u vlasništvu gigantskih korporacija? Nisam znao.

Vožnja do grada bila je kratka. Kola su šišala preko glatkog mokrog asfalta. Posle nekih osamsto metara ugledao sam dve prikladne zgrade, obe nove, obe s uređenom okolinom. Policijska sta-

nica i vatrogasni dom. Stajale su zajedno, izdvojene, iza širokog travnjaka sa kipom, na severnoj ivici grada. Privlačna seoska arhitektura, građeno izdašnim budžetskim sredstvima. Putevi su bili od glatkog asfalta, trotoari od crvenih blokova. Oko trista metara južno video sam zaslepljujuće beli crkveni zvonik iza nevelike skupine kuća. Mogao sam da vidim jarbole za zastave, platnene nadstrešnice, svežu boju, zelene travnjake. Sve osveženo jakom kišom. Sad se puši i nekako je jarkije na vrućini. Napredno mesto. Izgrađeno, pretpostavljao sam, od prihoda naprednih imanja i visokih poreza koje plaćaju žitelji što rade u Atlanti.

Stivenson je još piljio u mene dok su kola usporavala na skretanju ka zgradi policijske stanice. Širokim polukružnim prilaznim putem. Na tabli na zidu pročitao sam: *Policijska stanica Margrejva*. Pomislih: treba li da brinem? Uhapšen sam. U gradu u kom nika da ranije nisam bio. Izgleda zbog ubistva. Ali znao sam dve stvari. Prvo, da ne mogu dokazati da se nešto dogodilo ako se nije dogodilo. I drugo, nikoga nisam ubio.

Ne u njihovom gradu, a u svakom slučaju, nisam odavno.

Dva

Zaustavili smo se pred vratima duguljaste niske zgrade. Bejker je izašao iz kola i pogledom osmotrio pročelje. Momci iz drugih kola stajali su pored. Stivenson je obišao kola i prišao zadnjem delu automobila. Zauzeo je položaj nasu prot Bejkeru. I uperio pušku u mene. Dobar su tandem. Bejker je otvorio moja vrata.

„Okej, ajmo, ajmo“, rekao je. Gotovo šapatom.

Pocupkivao je od napetosti, motreći svud okolo. Polako sam se okrenuo i izvio se iz kola. Ne može se reći da su mi lisice pri tome pomogle. Bilo je čak još toplije. Istupio sam i čekao. Ona dva druga momka su stala iza mene. Preda mnom je bio ulaz u stanicu. Na dugačkoj mermernoj gredi je bilo uredno uklesano: *Policajska stanica Margrejva*. A ispod nje su se nalazila staklena vrata. Bejker je povukao jednu vratnicu i otvorio je. Začuo se zvuk odlepljivanja gumenih vakuumskih ivica. Jedan od momaka iz pojačanja me je gurnuo. Uz zvuk usisavanja, gumene ivice vrata su se spojile za mnom.

Unutra je ponovo bilo sveže. Sve je bilo belo i hromirano. Svetla fluorescentna. Ličilo je na banku ili na osiguravajući zavod. S podnom prostirkom. Dežurni vodnik je stajao iza dugačkog prijemnog pulta. Sudeći po izgledu ovog mesta, moglo bi se očekivati da kaže: „Izvolite, gospodine?“ Ali nije rekao ništa. Samo me je pogledao. Iza njega se nalazio ogroman prostor. Jedna tamno-

kosa žena u uniformi sedela je za širokim, niskim pisaćim stolom. Obavljala je neki kancelarijski posao kucajući po tastaturi. Sad me je gledala. A ja sam stajao s po jednim policajcem pored svakog lakta. Stivenson je leđima bio naslonjen na prijemni pult. S puškom uperenom u mene. Bejker je stajao i gledao me. Gledao sam i ja njega.

Zatim su me povelili levo. Zaustavili su me pred nekim vratima. Bejker ih je širom otvorio i gurnut sam u sobu. Bila je to soba za saslušanje. Bez prozora. S belim stolom i tri stolice. S tepihom. U gornjem uglu prostorije – kamera. Vazduh u prostoriji je bio veoma hladan. Još sam bio mokar od kiše.

Stajao sam, a Bejker mi je pretražio sve džepove. Moje lične stvari poslagane su na gomilicu po stolu. Smotuljak novčanica. Nešto novčića. Priznanice, karte, odresci. Bejker je proverio novine i ostavio mi ih u džepu. Pogledom je okrznuo moj sat i ostavio mi ga na ruci. Te ga stvari nisu zanimale. Sve ostalo je ubačeno u veliku torbu sa patent-zatvaračem. U torbu napravljenu za ljude koji u džepovima nose više od mene. Na torbi je bila bela pločica. Na nju je Stivenson ispisao neki broj.

Bejker mi je rekao da sednem. Onda su svi izašli. Stivenson je odneo torbu s mojim stvarima. Izašli su, zatvorili vrata i čuo sam kako se brava zaključava. Imala je težak, dobro podmazan zvuk. Zvuk preciznosti. Zvuk velike čelične brave. Zvučala je kao brava koja će me zadržati unutra.

Računao sam da će me neko vreme ostaviti izolovanog. To je obično korisno. Izolacija izaziva potrebu da govoriš. A potreba da govoriš može prerasti u potrebu da priznaš. Sat izolacije nakon brutalnog hapšenja je prilično dobra strategija.

Ali računao sam pogrešno. Nisu nameravali da me sat vremena ostave u izolaciji. Što je možda bila njihova druga mala taktička greška. Bejker je otključao vrata i stupio unutra. Nosio je plastičnu čašu s kafom. Onda je dao znak uniformisanoj ženi da uđe. Istoj onoj koju sam video za pisaćim stolom u stanici. Teška brava je škljocnula za njom. Nosila je metalni koferčić, koji je spustila na

sto. Škljocnula je bravicama, otvorila ga i izvadila dugačak crni držač brojeva. U njemu su bili beli plastični brojevi.

Pružila mi ga je s onom odsečnom, pravdajućom samilošću kakvom se odlikuju zubarske pomoćnice. Ja sam ga primio u ruke vezane lisicama. Zaškiljio sam naniže da proverim nije li postavljen naopačke i podigao ga ispod brade. Žena je iz koferčića izvadila ružan fotoaparat i sela nasuprot meni. Laktove je naslonila na sto i rukama obuhvatila fotoaparat. Nagnula se napred. Grudi su joj počivale oslonjene na ivicu stola. Zgodna žena. Tamna kosa, lepe oči. Zagledao sam se u nju i nasmešio. Fotoaparat je škljocnuo i blesnuo. Pre nego što je uspela da me zamoli, okrenuo sam se na stolici u stranu, radi slikanja profila. Pridržavao sam dugački broj na ramenu i zurio u zid. Fotoaparat je ponovo škljocnuo i blesnuo. Okrenuo sam se nazad prema njoj i pružio joj broj. Obema rukama, zbog lisica. Uzela ga je s onim stisnutim osmehom što govori: da, neprijatno je, ali je neophodno. Baš kao zubarska medicinska sestra.

Potom je izvadila opremu za uzimanje otisaka. I potpuno novu tablu s deset kartica, sve obeležene brojevima. Prostor za palac je uvek premali. Ova tabla je na poledini imala i dva kvadrata za otiske dlanova. Lisice su otežavale postupak. Bejker nije ponudio da ih skine. Žena mi je namazala ruke mastilom. Prsti su joj bili glatki i hladni. Bez burme. Posle mi je dala svežanj papirnih ubrusa. Mastilo se skidalo veoma lako. Neka nova vrsta koju ranije nisam video.

Žena je izvadila film iz fotoaparata i spustila ga, zajedno s tablom s otiscima, na sto. Vratila je fotoaparat u koferčić. Bejker je zalupao na vrata. Brava je ponovo škljocnula. Žena je podigla svoje stvari. Niko nije progovarao. Žena je izašla iz sobe. Bejker je ostao unutra sa mnom. Zatvorio je vrata, koja su škljocnula istim onim dobro podmazanim zvukom. Zatim se naslonio na vrata i pogledao me.

„Dolazi moj šef“, reče. „S njim ćete morati da razgovarate. Imamo problem. Mora se razjasniti.“

Ništa mu nisam odgovorio. Razgovor sa mnom nikome neće razjasniti nikakav problem. Ali momak se ponašao civilizova-

no. S poštovanjem. I zato sam ga stavio na probu. Ispružio sam ruke prema njemu. Gestom neizgovorene molbe da otključa lisice. Načas je stajao nepomično, a onda je izvadio ključeve i otključao ih. I zakopčao ih nazad, sebi o pojas. Pogledao me je. Pogledao sam i ja njega i spustio ruke sa strane. Bez uzdaha olakšanja. Bez skrivenog trljanja ručnih zglobova. Nisam želeo da ulazim ni u kakav odnos s ovim momkom. Ali jesam progovorio.

„Okej“, rekoh. „Hajdemo da se upoznam s vašim šefom.“

Ovo je bilo prvi put da sam progovorio od kada sam naručio doručak. Sad je Bejker izgledao kao da je zahvalan. Dvapat je pokušao na vrata i ona se spolja otključaše. Otvorio ih je i dao mi znak da prođem. Stivenson je čekao, leđima okrenut velikom službenom prostoru u stanici. Puške nije bilo. Ni onih momaka. Stvari su se smirivale. Postavili su mi se svaki sa po jedne strane. Bejker me je uhvatio za lakat, slabim stiskom. Krenuli smo službenim prostorom, sa strane, i došli do jednih vrata pozadi. Gurnuvši ih, Stivenson ih je otvorio i ušli smo u veliku kancelariju. S mnogo oplata od ružinog drveta svuda.

Neki debeli tip je sedeo za velikim pisaćim stolom od ružinog drveta. Iza njega se nalazio par velikih zastava. Pruge i zvezdice sa zlatnim resama sleva i druga, za koju sam pretpostavio da je zastava Džordžije, zdesna. Na zidu između zastava bio je sat. Stari okrugli sat u okviru od mahagonija. Izgledao je kao da su ga decenijama polirali. Mora da taj sat potiče iz stare policijske stanice, kakva god da je bila, koju su srušili ne bi li izgradili ovu, pretpostavio sam. Pomislio sam kako ga je arhitekta sigurno upotrebio ne bi li novoj zgradi pridao malo starinskog u izgledu. Sat je pokazivao blizu pola jedan.

Debeli tip za velikim stolom je pogledao naviše u mene kad su me gurnuli pred njega. Video sam kako me gleda bezizražajno, kao da pokušava da me negde smesti. Ponovo me je pogledao, prodornije. Onda se podrugljivo nasmejao i progovorio sipljivim glasom koji bi se mogao nazvati vikanjem da nije bio prigušen slabim plućima.

„Vuci dupe na onu tamo stolicu i ne otvaraj ta usrana usta“, rekao je.

Ovaj debeljko je bio iznenađenje. Izgledao je kao pravi govнар. Za razliku od onoga što sam do tada video. Bejker i njegov tim što su me uhapsili bili su prava služba. Profesionalni i delotvorni. Žena koja mi je uzela otiske bila je pristojna. Ali ovaj debeli šef policije bio je čisti otpad. Retka masna kosa. Znojav, uprkos svežem vazduhu. Bubuljičav, crveno-sivoga tena, gomila sala bez kondicije. Krvni pritisak visok do neba. Arterije zakrečene kao kamen. Nije izgledao ni upola kompetentan.

„Zovem se Morison“, prošištao je. Kao da je mene za to briga. „Ja sam šef policije ovde u Margreju. A ti si govnerski ubica i stranac. Došao si mi ovamo, u moj grad, i zasrao si baš tamo, na privatnom posedu gospodina Klinera. I zato ćeš sada sve lepo da priznaš mom šefu detektiva.“

Zastao je i pogledao me. Kao da i dalje pokušava da me negde smesti. Ili kao da čeka neki odgovor. Nije ga dobio. Pa je uperio svoj debeli prst u mene.

„A onda ćeš u zatvor“, reče. „Pa posle na električnu stolicu. Pa ću ti se popisati na usrani mali sirotinjski grob.“

Izvukao je telesinu iz stolice i odvratio pogled od mene.

„Lično bih se ovim pozabavio“, reče. „Ali ja sam zauzet čovek.“

Iskobeljao se iza stola. Ja sam stajao između njegovog stola i vrata. Kao rak je mileo pored mene i zaustavio se. Debeli nos mu je otprilike bio u nivou mog srednjeg dugmeta na mantilu. Još je gledao nagore, u mene, kao da ga nešto buni.

„Već sam te negde video“, reče. „Ali gde?“

Okrznuo je pogledom Bejkera pa Stivenzona. Kao da očekuje da zapamte to što je rekao još dok je govorio.

„Već sam negde video ovog tipa“, rekao im je.

Zalupio je vrata kancelarije i ja sam ostao da čekam s dvojicom policajaca sve dok vrata nije otvorio i ušao šef detektiva. Visok crnac, ne star ali prosed i pročelav. Taman toliko da mu pruži dostojanstven izgled. Žustar i samopouzdan. Dobro obučен, u staromodno odelo od tvida. Debela pamučna jakna. Izglancane cipele. Ovaj momak je izgledao kako jedan šef i treba da izgleda. Dao je znak Bejkeru i

Stivensonu da izađu iz kancelarije. Zatvorio je vrata za njima. Seo je za sto i mahnio mi da sednem na stolicu s druge strane. Bučno je otvorio fioku i izvukao kasetofon. Podigao ga je visoko, celom dužinom ruke, da bi izvukao zamršene kablove. Uključio je kasetofon u struju i mikrofون u kasetofon. Ubacio je kasetu s trakom. Pritisnuo je taster za snimanje i noktom potapkao mikrofон. Oslušnuo je tup zvuk udarca noktom. Sedeo sam i posmatrao ga.

Na trenutak je vladala tišina. Samo slabo brujanje klima-uređaja, svetla ili kompjutera. Ili kasetofona koji je jedva čujno zujao. Čuo sam i slabe otkucaje staroga sata. Proizvodio je strpljiv zvuk, kao da je spreman da kuca zauvek, ma šta ja odlučio da učinim. A onda se tip zavalio u stolicu i prodorno me pogledao. Pa je spojio vrhove prstiju obe šake, kao što to rade otmeni ljudi.

„Dobro“, reče. „Imamo nekoliko pitanja, zar ne?“

Glas mu je bio dubok. Kao tutnjava. Nije imao južnjački naglasak. Izgledao je, i zvučao, kao bostonski bankar, samo što je crn.

„Ja se zovem Finli“, rekao je. „Po činu sam kapetan. Ja sam šef detektivskog odeljenja ove stanice. Koliko sam shvatio, objašnjena su vam vaša prava. Još niste potvrdili da ste ih shvatili. Pre nego što nastavimo dalje, moramo to da utvrdimo.“

Ne kao bostonski bankar. Više kao momak s Harvarda.

„Shvatio sam svoja prava“, rekoх.

Klimnuo je.

„Dobro“, reče. „Drago mi je zbog toga. Gde vam je pravoza-stupnik?“

„Ne treba mi pravozastupnik“, rekao sam.

„Optuženi ste za ubistvo“, reče on. „Potreban vam je advokat. Mi ćemo vam ga, znate, obezbediti. Besplatno. Želite li da vam ga obezbedimo, besplatno?“

„Ne, ne treba mi advokat“, rekao sam.

Tip po imenu Finli zurio je u mene preko svojih prstiju jedan dug trenutak.

„Okej“, rekao je. „Ali moraćete da potpišete razrešenje pravobra-nioca. Izjavu da vam je, znate, pravobranilac ponuđen, da bismo vam ga obezbedili bez troškova s vaše strane, ali da ga vi apsolutno ne želite.“

„Okej“, odgovorio sam.

Izvukao je, šušteći, formular iz druge fioke i pogledao na sat ne bi li proverio datum i vreme. Gurnuo mi je formular preko stola. Veliki odštampani krst je označavao liniju gde treba da potpišem. Gurnuo mi je preko stola i penkalo. Potpisao sam i gurnuo mu formular nazad. Proučio ga je pa ga stavio u gornju fioku.

„Ne mogu da pročitam ovaj potpis“, kazao je. „Pa ćemo za zapišnik početi od vašeg imena, adrese i datuma rođenja.“

Ponovo je nastupila tišina. Pogledao sam ga. Možda mu je četrdeset pet. Ne dobija se mesto glavnog detektiva u Džordžiji kad ti je četrdeset pet i kad si crnac, osim ako nisi tvrdoglav tip. Nema šanse da ga zajebavam. Udahnuo sam.

„Zovem se Džek Ričer“, rekoh. „Bez srednjeg imena. Bez adrese.“

Zapisao je. I nije imao bogzna šta da zapiše. Kazao sam mu datum rođenja.

„Okej, gospodine Ričere“, reče Finli. „Kao što rekoh, imamo mnogo pitanja. Pregledao sam vaše lične stvari. Niste nosili nikakav dokument za identifikaciju. Nema vozačke dozvole, nema kreditnih kartica, ništa. Kažete da nemate adresu. Zato se pitam – ko je ovaj momak?“

Nije čekao nikakvu primedbu s moje strane.

„Ko je bio momak s obrijanom glavom?“, upitao me je.

Nisam odgovorio. Gledao sam veliki sat, čekajući da se velika kazaljka pomeri.

„Ispričajte mi šta se dogodilo“, reče on.

Pojma nisam imao šta se dogodilo. Blagog pojma. Nešto se dogodilo nekome, ali ne meni. Samo sam sedeo. Nisam odgovorio.

„Šta je to Pluribus?“, upita Finli.

Pogledao sam i slegnuo ramenima.

„Moto Sjedinjenih Država?“, rekoh. „E Pluribus Unum? Usvojila ga je 1776. Druga kontinentalna skupština, zar ne?“

Samo je nešto progundao u mome pravcu. Ja sam nastavio da gledam pravo u njega. Procenio sam da je ovo tip čoveka koji bi mogao odgovoriti na pitanje.

„O čemu se radi?“, upitah ga.

Ponovo tišina. Sad je na njega bio red da gleda u mene. Video sam da razmišlja da li da mi odgovori i kako.

„O čemu je reč?“, ponovo ga upitah.

Zavalio se u stolici i spojio vrhove prstiju.

„Znate o čemu je reč“, каза. „O ubistvu. S vrlo uznemirujućim elementima. Žrtva je jutros nađena gore kod Klinierovog skladišta. Na severnom delu regionalnog puta, gore kod petlje na autoputu. Svedok je izjavio kako je video nekog čoveka da pešice napušta to mesto. Malo posle osam sati ujutro. Dat je opis belca, veoma visokog, u dugačkom crnom mantilu, svetle kose, bez šešira, bez prtljaga.“

Opet ćutanje. Ja sam belac. Ja sam vrlo visok. Moja kosa je svetla. Ja sedim ovde u dugačkom crnom mantilu. Ja nemam šešir. Ja sam pešačio regionalnim putem gotovo puna četiri sata od jutros. Od osam do oko petnaest do dvanaest.

„Koliko je dug regionalni put?“, rekoh. „Od autoputa pa sve dovde?“

Finli je porazmislio o tome.

„Možda nekih dvadesetak i kusur kilometara, dvadeset dva, pretpostavljam“, odgovorio je.

„Tačno“, rekoh. „Prepešačio sam ceo put od autoputa do grada. Možda dvadesetak kilometara. Mora da me je videlo mnogo ljudi. To ne znači da sam ikome išta učinio.“

Nije odgovorio. Ova situacija je u meni počela da budi radoznalost.

„Je li to vaš kraj?“, pitao sam ga. „Čak od autoputa pa sve dovde?“

„Da, jeste“, odgovorio je. „Sudski dokument o nadležnosti je tu jasan. Nema vam izlaza, gospodine Ričere. Administrativne granice grada protežu se dvadeset dva kilometra, sve do autoputa. Nema sumnje da su ona skladišta tamo u mojoj nadležnosti.“

Sačekao je. Klimnuo sam glavom. Nastavio je.

„To mesto je sagradio Klinier, pre pet godina“, kazao je. „Jeste li čuli za njega?“

Odmahnuo sam glavom.

„Kako bih mogao da čujem za njega?“, rekoh. „Nikada ranije nisam bio ovde.“

„On je ovde krupna zverka“, reče Finli. „Ono što on tamo radi donosi nam mnogo poreza i mnogo dobrobiti. Puno prihoda i